

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ КРЕДИТНОГО РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ

Результативність банківської діяльності прямо обумовлюється ступенем оптимізації керування кредитними ризиками, тому що успішність практично будь-якого рішення в області й стратегічного й тактичного фінансового керування визначається вмінням мистецьки ідентифікувати, оцінювати, приймати оптимальні рішення управлінського впливу й провадити всеосяжний кредитний контролінг поведінкових характеристик відкритих ризикових позицій, що забезпечують досягнення цільових функцій банку. Тому проблема результативного керування кредитними ризиками, безсумнівно, займає чільне місце в сучасній теорії й практиці банківської справи.

Наростаюча конкуренція змушує банки з метою виживання посилювати моніторинг собівартості власної діяльності й функціонувати в режимі високого рівня ефективності. Зростаюча складність і інтернаціоналізація банківської діяльності обумовлюють виникнення нових кредитних ризиків і інтенсифікують поширення раніше існуючих ризиків.

Керування кредитними ризиками як маневрений напрямок банківської діяльності повинне адекватно реагувати на останні тенденції розвитку в банківському секторі, бути здатним адаптуватися до майбутніх змін, служити своєрідним механізмом захисту інтересів банку від неплатежів і бути необхідною умовою для вибору оптимальних мотивованих рішень.

Разом з тим еволюція української банківської системи при зовнішніх умовах, що сприятливо розвиваються, створює передумови, і можливість вироблення концептуального підходу до керування кредитними ризиками, що дозволяє досліджувати даний напрямок банківської діяльності як найважливішу логічну складову організованого процесу функціонування банку, інтегровану в даний процес, що має на озброєнні науково обґрунтовану стратегію, тактику й оперативну реалізацію.

Дослідження сучасних пріоритетних напрямків банківської діяльності спонукає до пошуку нових шляхів у реалізації завдань кредитної безпеки, виявленню всього коштовного, що створено теоретиками й практиками банківської справи для успішного рішення проблем керування кредитними ризиками, а також визначає комплексне, системне використання теоретичної спадщини закордонних учених для об'єктивного пізнання даного управлінського процесу. Досить сказати, що закордонні автори робіт з окремих питань керування фінансовими ризиками, такі як Г.Марковиц, М.Міллер, Ф.Модильяни, П.Самуэлсон, У.Шарп, Д.Тобин, Р.Солоу й інші визнані гідними за свої наукові розробки нобелівських премій. У числі досліджень закордонних учених також значимі праці Л.Шустера, Г.Бирмана, С.Шмидта, Дж.Синки, Е.Альтмана, П.Нараянана, Ф.Жориона, Г.Гаптона, С.Фингера, Х.Маусера, Д.Росена.

Під керуванням кредитними ризиками мається на увазі система взаємозалежних і взаємозалежних методів свідомого, цілеспрямованого впливу, спрямованих на недопущення імовірного відхилення дійсності від очікуваних результатів (настання ризикової події) або витяг додаткової вигоди (доходу, прибутку) у порівнянні з очікуваним результатом в умовах подолання невизначеності в русі кредитів.

Науково-методологічні основи керування банківськими ризиками, згідно яким процес керування поведінковими характеристиками ризикових позицій, що відкриваються, послідовно проходить етапи ідентифікації ризику; оцінки наслідків настання ризиків; прийняття рішень про керуючий вплив; контролінге. Кожний з перерахованих вище етапів виконує певні завдання й функції, у своїй сукупності формуючи методологію керування ризиками, стратегічний рівень аналізу. Рішення методологічних (стратегічних) завдань можливо при правильно виробленій тактиці, що являє собою систему методів керування ризиками - аналітичний апарат дослідження. Застосування методів керування ризиками створює об'єктивні передумови для появи похідних (інструментів), до числа яких можна прилічити результати застосування того або іншого методу. Керування банківськими ризиками в цьому аспекті виступає як сукупність науково обгрунтованої методології, успішно апробованих методів і інструментів мінімізації ризиків.

Таблиця

Методологія керування банківськими ризиками

Назва етапу	Методи	Похідні (інструменти)
Ідентифікація	Методи ідентифікації	Карта ризиків
Оцінка наслідків настання ризиків	Методи оцінки	Оцінки, прогнози
Прийняття рішень про керуючий вплив	Методи керування ризиковою позицією	Ліміти, резерви, нормативи
Контролінг	Методи контролінга	Штрафи, санкції, санації, корекція

Шляхи й принципи реалізації на практиці повинні бути відповідними концепції керування кредитними ризиками, взаємозв'язок кредитного й іншого видів ризику, при цьому аргументується домінування керування кредитним ризиком у системі банківського ризику-менеджменту. Де проводиться огляд і критичний аналіз керування кредитним ризиком і далі йде авторське бачення шляхів удосконалювання керування кредитним ризиком.

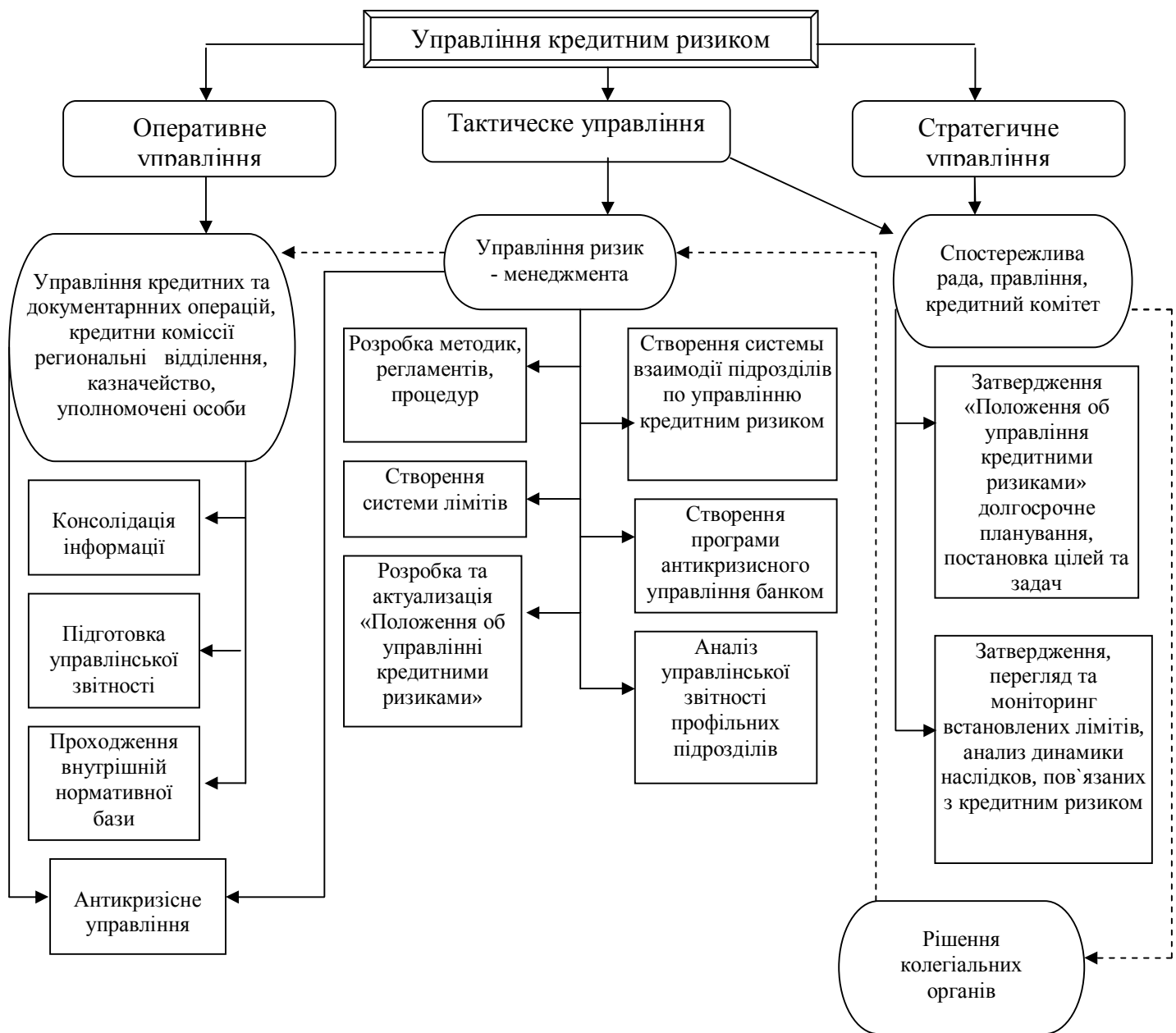

Рис. 1 Керування кредитним ризиком у системі «оперативне керування - тактичне керування - стратегічне керування»

Для розуміння ролі й місця керування кредитним ризиком у банківській структурі авторське бачення представляє даний процес у розрізі керування кредитним ризиком у системі «оперативне керування - тактичне керування - стратегічне керування» і в системі «технолог - виконавець - контролер».

Як видно з рисунка 1, на підрозділ ризик-менеджменту покладає тактичне керування, причому під тактикою ми розуміємо конкретні методи й прийоми для досягнення поставленої мети в конкретних умовах. Крім цього підрозділ ризик-менеджменту реалізує стратегію банку за допомогою розробки внутрішньої нормативної бази по керуванню ризиками. Адекватність тактичних рішень по організації взаємодії структурних підрозділів у процесі керування ризиками й

внутрішньою нормативною базою сучасним реаліям банківської галузі є однієї з головних передумов успішного функціонування кредитної організації.

На рисунку 2 модель керування кредитному ризиком представлена в розрізі розподілу функціональних обов'язків підрозділів, що брали участь у даному процесі. Підрозділи діляться на три типи: технолог, виконавець і контролер. Під виконавцем у даному контексті розуміється підрозділ, безпосередньо задіяне в процесі керування кредитним ризиком, відповідальне за результати аналізу консолідованої інформації, що стосуються кредитування, за своєчасність подачі звітів установленого зразка на розгляд відповідних колегіальних органів. Як технолог виступає підрозділ, відповідальне за розробку алгоритмів і процедур, за пошук методів і інструментів, за затвердження методик і регламентів, за допомогою яких виконавчий підрозділ зможе здійснювати свої функції в процесі керування кредитним ризиком. Контролером у даній моделі є підрозділ або колегіальний орган, що безпосередньо здійснює контроль над дотриманням нормативів НБУ, внутрішньої нормативної бази й приймаюче відповідне управлінське рішення.

Такий підхід дозволяє комерційному банку управляти кредитним ризиком на всій тимчасовій горизонталі процесу керування, відкриваючи тим самим широкий простір для розробки й реалізації як масштабних програм, так і конкретних методик.

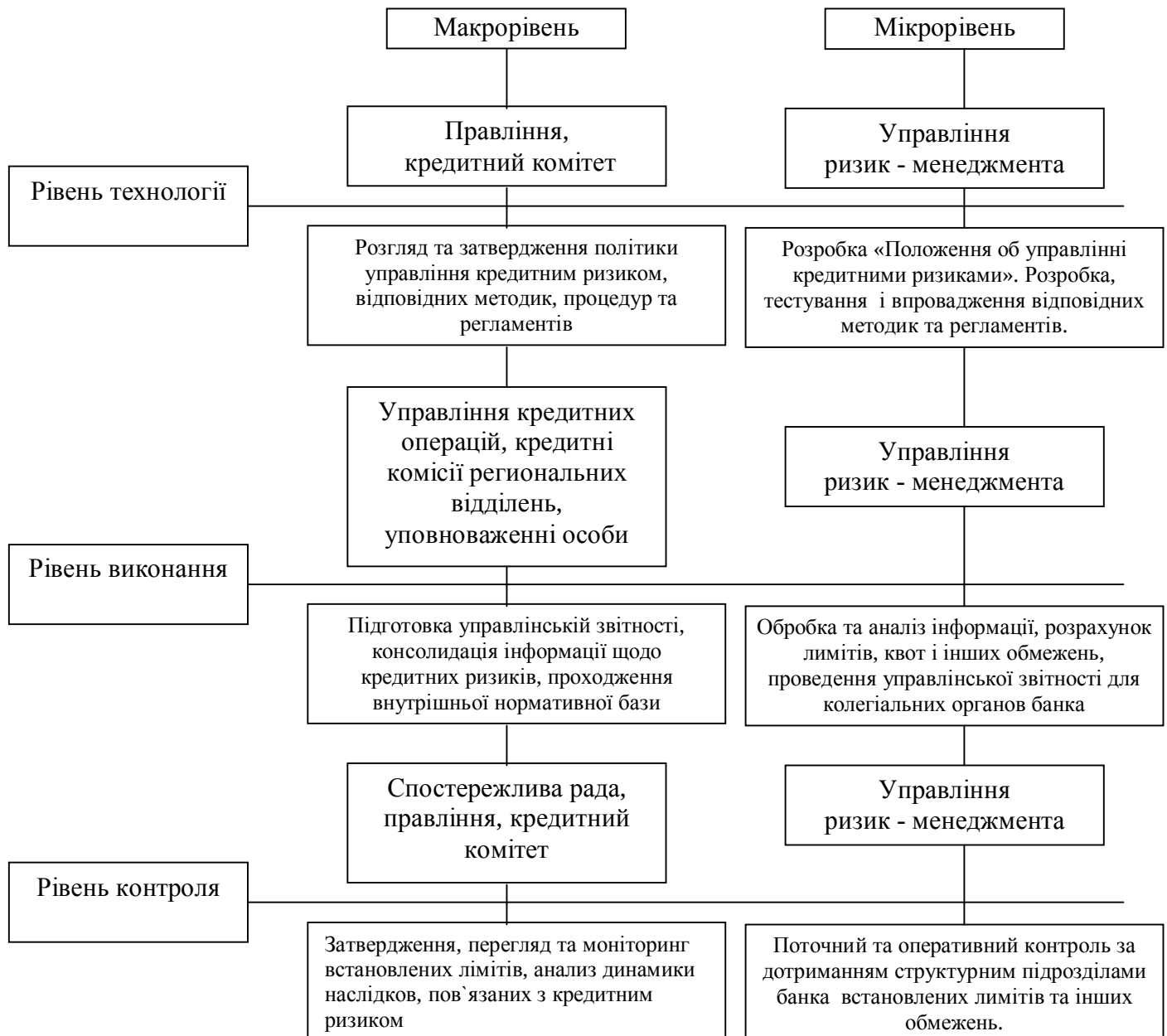

Рис.2 Керування кредитним ризиком у системі «технолог - виконавець - контролер»

Таким чином, керування кредитним ризиком нам представляється як багаторівневий строго регламентований процес, де кожне учасуючіе підрозділ має чітко прописаний перелік цілей, завдань і функцій.

Література

1. Ковальов П.П. Ліміт активних операцій на один позичальника як інструмент керування кредитним ризиком // Формування ринкових відносин в Україні Видавництво НДІ Міністерства економіки й питань європейської інтеграції України №3 (46) 2005 рік (0,33 п.л.);
2. Ковальов П.П. Синтетичний коефіцієнт як імовірність повернення кредитних коштів банку позичальником // Формування ринкових відносин в Україні Видавництво НДІ Міністерства економіки й питань європейської інтеграції України №6(49) 2005 рік (0,45 п.л.);
3. Ковальов П.П. Концептуальні питання керування кредитними ризиками // Журнал «Керування фінансовими ризиками» №4 листопад 2005 рік (0,75 п.л.);
4. Ковальов П.П. Деякі актуальні питання керування банківськими ризиками // Журнал «Гроші й Кредит » січень 2006 року (0,57 п.л.);
5. Ковальов П.П. Оцінка ризиків кредитування банків-контрагентів на ринку МБК // Журнал «Керування фінансовими ризиками» №1 лютий 2006р. (0,94 п.л.);